

Kwartaalmonitor Zakelijke dienstverlening

Tweede kwartaal 2014

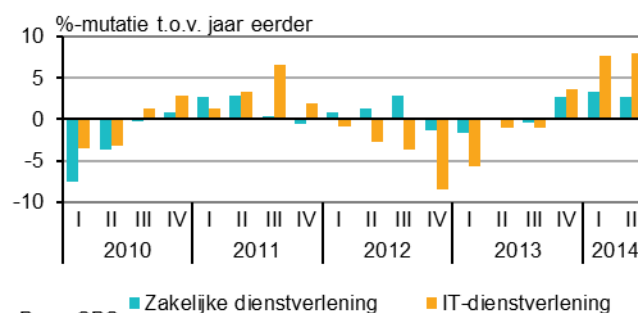
Omzetgroei voor zakelijke dienstverleners zet door

- IT-dienstverlening: omzetgroei houdt aan
- Juridische en administratieve dienstverlening: lichte omzetzakelijkheid
- Architecten- en ingenieursbureaus: aanhoudende omzetzakelijkheid
- Reclame- en marktonderzoekbureaus: groei zet stevig door
- Schoonmaakbedrijven en hoveniers: lichte omzetzakelijkheid
- Uitzendbranche en arbeidsbemiddeling: grote vraag detachering en payroll
- Uitgelicht: meer bedrijven met omzetgroei IT-dienstverlening

De zakelijke dienstverleners realiseerden in het tweede kwartaal van 2014 een omzetgroei van 2,8 procent. Dat is vergelijkbaar met het voorgaande kwartaal, waarin de omzet met ruim 3 procent steeg. Niet alle branches in de zakelijke dienstverlening zagen een plus. Bij de schoonmaakbranche en de juridische en administratieve dienstverlening daalde de omzet licht.

De IT-dienstverleners zagen hun omzet verder groeien. In het tweede kwartaal behaalden zij zelfs 8 procent meer omzet dan een jaar eerder. Het aantal ontstane en openstaande vacatures bleef stijgen en er gingen minder ondernemingen failliet dan een kwartaal eerder. Ondanks de mooie groeicijfers zijn ondernemers in de zakelijke dienstverlening minder optimistisch over het derde kwartaal.

Omzetontwikkeling zakelijke en IT-dienstverleners

Bron: CBS

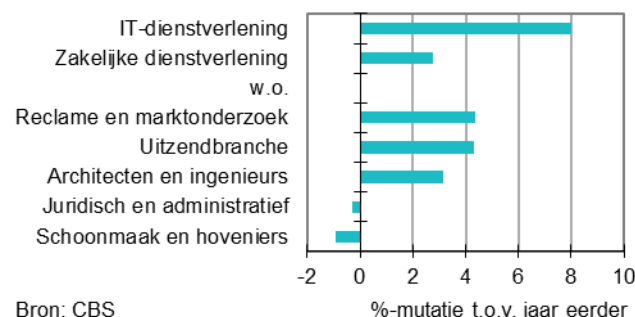
Statline: [Zakelijke dienstverlening; omzet](#)

Statline: [Informatie en communicatie; omzetontwikkeling](#)

Gemengd beeld

De omzetontwikkeling in het tweede kwartaal van 2014 in de zakelijke en IT-dienstverlening liet een gemengd beeld zien. Ondernemers in de juridische en administratieve dienstverlening en de schoonmaak- en hoveniersbranche zagen de omzet licht dalen met respectievelijk 0,3 en 0,9 procent. Andere branches deden het aanzienlijk beter en realiseerden een omzetgroei. Zo bracht het economisch herstel meer uitgaven aan reclame en marktonderzoek met zich mee en de vraag naar uitzendwerk steeg. Ook voor de IT-dienstverleners begon het eerste halfjaar van 2014 goed. De vraag naar IT-diensten bleef groot en net als vorig kwartaal deed deze branche het aanzienlijk beter dan de zakelijke dienstverlening als geheel.

Omzetontwikkeling IT- en zakelijke dienstverleners, tweede kwartaal 2014

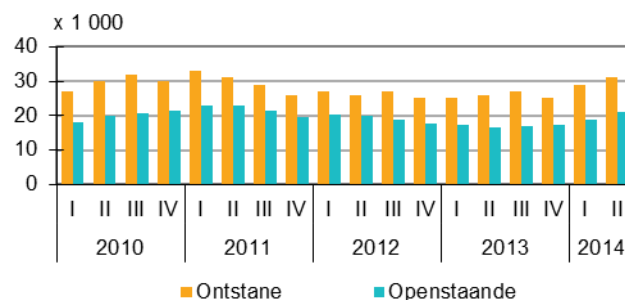
Bron: CBS

Statline: [Zakelijke dienstverlening; omzetontwikkeling](#)

Werkgelegenheid herstelt zich

De werkgelegenheid in de zakelijke dienstverlening herstelde zich verder in het tweede kwartaal van 2014. Er ontstonden 31 duizend nieuwe vacatures. Dat aantal is sinds het eind van 2011 niet zo hoog geweest. Er stonden in het tweede kwartaal van 2014 bijna 21 duizend vacatures open, ruim tweeduizend meer dan een kwartaal eerder. Ook het aantal banen in de zakelijke dienstverlening nam, seizoengecorrigeerd, met tweeduizend banen licht toe. Deze ontstonden vooral bij de uitzendbureaus.

Aantal vacatures zakelijke dienstverlening

Bron: CBS

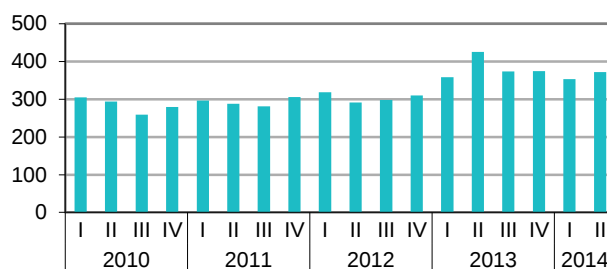
[Statline: Vacatures](#)

Daling faillissementen zet niet door

Met 372 uitgesproken faillissementen¹ gingen er in de zakelijke dienstverlening ruim 5 procent meer ondernemingen over de kop vergeleken met een kwartaal eerder. De daling van het eerste kwartaal heeft daarmee geen vervolg gekregen. De stijging van het aantal faillissementen tekende zich niet over de gehele linie van de zakelijke dienstverlening af. Bij bijvoorbeeld de schoonmaak- en hoveniersbranche gingen er minder bedrijven over de kop dan een kwartaal eerder.

¹) Bij faillissementen zijn er vanaf 2009 aanpassingen doorgevoerd door verbeterde methodologie en het alsnog verwerken van nagekomen informatie van de rechtbanken.

Uitgesproken faillissementen zakelijke dienstverlening

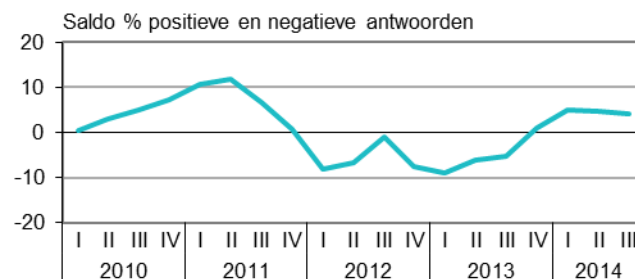
Bron: CBS

[Statline: uitgesproken faillissementen](#)

Ondernemersvertrouwen zakelijke dienstverleners blijft positief

Het vertrouwen onder de ondernemers in de zakelijke dienstverlening is aan het begin van het derde kwartaal uitgekomen op 4 punten. Het vertrouwen is nu al een jaar achtereen positief, maar de stemmingsindicator ligt iets lager dan in het tweede kwartaal. Dit komt omdat minder ondernemers omzetgroei zagen dan in vorig kwartaal. Ook voor het derde kwartaal zijn er iets minder ondernemers positief. Over de derde indicator van het ondernemersvertrouwen, het economisch klimaat, zijn wel meer ondernemers positief gestemd.

Ondernemersvertrouwen zakelijke dienstverlening (score, seizoengecorrigeerd)

Bron: CBS

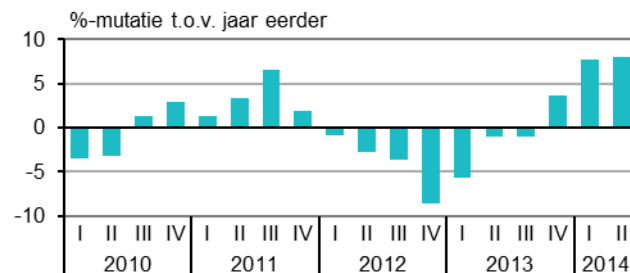
[Statline: Ondernemersvertrouwen](#)

IT-dienstverlening

Sterke omzetgroei IT-dienstverleners zet door in tweede kwartaal

In het tweede kwartaal van 2014 behaalden de IT-dienstverleners 8 procent meer omzet dan in dezelfde periode een jaar eerder. De stijging die eind 2013 inzette, zet nog steeds flink door. Voorafgaand aan de omzetstijging die nu al drie kwartalen aanhoudt, kende de branche een periode van bijna twee jaar met uitsluitend omzetsdalingen. In het eerste kwartaal zagen we al dat met name middelgrote en kleine ondernemingen flink meer omzet behaalden dan een jaar eerder. Bij de grotere bedrijven groeide de omzet minder hard.

Omzetontwikkeling IT-dienstverlening

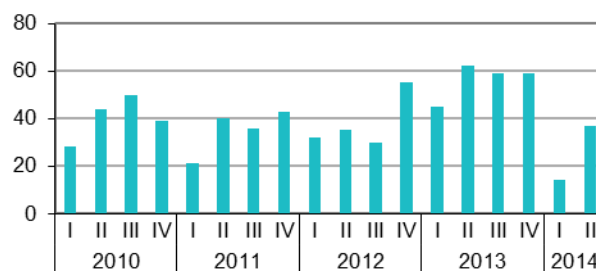
Bron: CBS

Statline: [Informatie en communicatie; omzetontwikkeling](#)

Aantal faillissementen IT-dienstverleners neemt toe, maar blijft laag

In het tweede kwartaal van 2014 gingen er 37 IT-dienstverleners failliet. Dit is een forse stijging ten opzichte van het eerste kwartaal waarin 14 IT-dienstverleners failliet gingen, wat bijzonder laag was. Vergeleken met vorig jaar gingen er in de eerste helft van 2014 veel minder IT-dienstverleners failliet. In 2013 gingen er namelijk gemiddeld 56 bedrijven per kwartaal over de kop. In 2012 waren dit er gemiddeld 38.

Uitgesproken faillissementen IT-dienstverlening

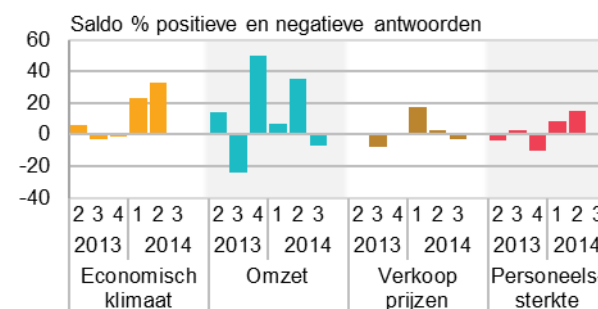
Bron: CBS

Statline: [uitgesproken faillissementen](#)

Verwachtingen IT-dienstverleners afgenomen

De verwachtingen over het economisch klimaat zijn per saldo licht negatief over het derde kwartaal van 2014. De voorgaande twee kwartalen was men juist zeer positief over het economisch klimaat. Wat betreft de omzetverwachting is per saldo 7 procent negatief. Een lichte omzetsdaling is niet ongebruikelijk in het derde kwartaal in de IT-branche. Over de werkgelegenheid zijn de ondernemers nog net positief gestemd. Per saldo verwacht 1 procent meer personeel in te zullen zetten in het derde kwartaal van 2014. Per saldo verwacht 3 procent van de ondernemers lagere prijzen in rekening te brengen.

Verwachtingen IT-dienstverleners

Bron: CBS

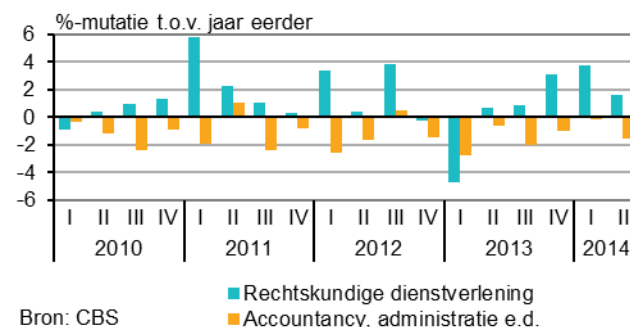
Statline: [Conjuntuurenquête Nederland](#)

Juridische en administratieve dienstverlening

Lichte omzetsdaling bij de juridische en administratieve diensten

Bij de rechtskundige dienstverlening steeg de omzet in het tweede kwartaal met 1,6 procent vergeleken met dezelfde periode het jaar ervoor. Dit was de vijfde omzetstijging op rij. Wel is de stijging nu aanzienlijk lager dan in de voorgaande twee kwartalen. Bij de administratieve dienstverleners ging het minder goed en daalde de omzet in het tweede kwartaal met 1,5 procent. Dit is een sterkere daling dan in de voorgaande twee kwartalen. In tegenstelling tot de Rechtskundige dienstverleners hebben de administratieve dienstverleners en accountants vanaf begin 2010 vrijwel altijd met negatieve omzetontwikkelingen te maken gehad. De omzet van de juridische en administratieve dienstverleners samen daalde licht met 0,3 procent.

Omzetontwikkeling juridische en administratieve diensten

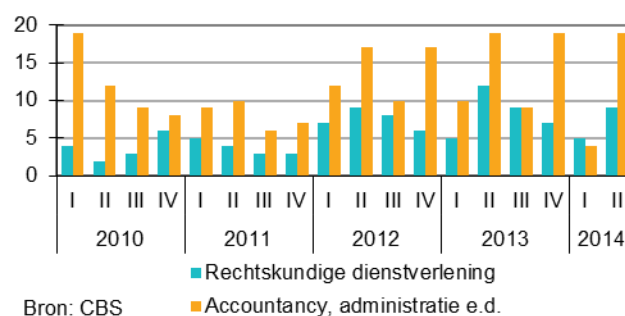
Bron: CBS

Statline: Zakelijke dienstverlening; omzetontwikkeling

Grote stijging aantal faillissementen bij administratieve dienstverleners

Het aantal uitgesproken faillissementen onder de juridische en administratieve dienstverleners samen verdrievoudigde in het tweede kwartaal ten opzichte van het kwartaal ervoor. Deze stijging komt vooral voor rekening van de administratieve dienstverleners. Hier steeg het aantal faillissementen van 4 naar 19. Dit sluit aan bij de negatieve omzetontwikkeling van de branche. Bij de rechtskundige dienstverleners steeg het aantal faillissementen van 5 naar 9. De sterke daling in het aantal faillissementen die we in het eerste kwartaal van 2014 zagen, krijgt in het tweede kwartaal dus geen vervolg.

Uitgesproken faillissementen juridische en administratieve diensten

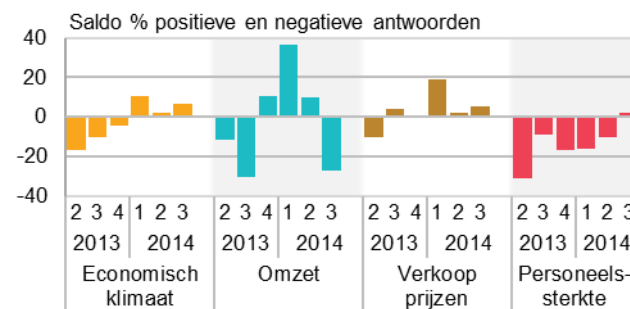
Bron: CBS

Statline: Uitgesproken faillissementen

Ondernemers gematigd optimistisch gestemd

De verwachtingen van de juridische en administratieve dienstverleners over het derde kwartaal zijn gematigd optimistisch. Wel verwacht per saldo 27 procent een dalende omzet, maar voor deze branche is minder omzet in het derde kwartaal gebruikelijk. Meer ondernemers verwachten hogere prijzen te kunnen berekenen: per saldo ruim 5 procent. Over het economisch klimaat is men ook optimistisch gestemd: per saldo verwacht ruim 6 procent een verbetering van het economisch klimaat in het derde kwartaal. Over de werkgelegenheid in de branche is men nu voor het eerst sinds lange tijd licht positief gestemd. Per saldo verwacht bijna 2 procent van de ondernemers meer personeel in te kunnen zetten.

Verwachtingen juridische en administratieve diensten

Bron: CBS

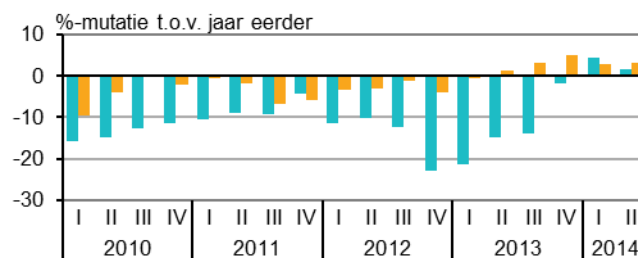
Statline: Conjunctuurenquête Nederland

Architecten- en ingenieursbureaus

Omzetstijging architecten en ingenieurs houdt aan

In het tweede kwartaal van 2014 steeg de omzet van de architectenbureaus met 1,5 procent ten opzichte van dezelfde periode een jaar eerder. Dit was het tweede achtereenvolgende kwartaal dat de omzet van de architectenbureaus steeg. Voorafgaand aan deze twee kwartalen daalde de omzet vijf jaar lang. In het tweede kwartaal van 2014 steeg de omzet van de ingenieursbureaus met 3,3 procent ten opzichte van hetzelfde kwartaal een jaar eerder. Sinds de start van de economische crisis eind 2008 hebben de ingenieurs jarenlang met omzetsdalingen te maken gehad. De vraag naar specialistische, technische ontwerp- en adviesdiensten stijgt en de omzet van de ingenieurs zit al voor het vijfde kwartaal in de lift.

Omzetontwikkeling architecten- en ingenieursbureaus

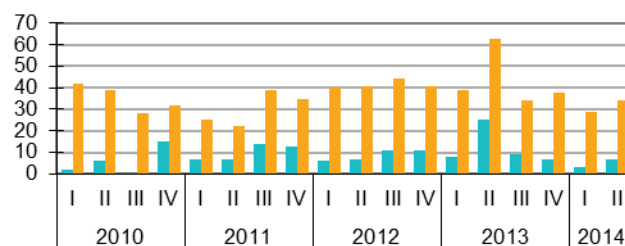
Bron: CBS Architectenbureaus Ingenieursbureaus

Statline: Zakelijke dienstverlening; omzetontwikkeling

Aantal faillissementen stijgt

In het tweede kwartaal van 2014 gingen er in totaal 41 architecten- en ingenieursbureaus failliet. Dit betrof een stijging met 28 procent ten opzichte van het eerste kwartaal van 2014. Toch was dit aantal van 41 faillissementen nog steeds lager dan in alle afzonderlijke kwartalen van 2012 en 2013.

Uitgesproken faillissementen architecten- en ingenieursbureaus

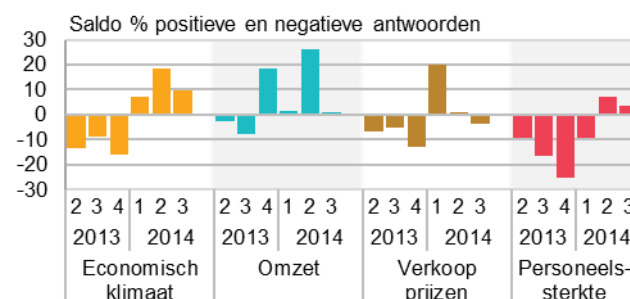
Bron: CBS Architectenbureaus Ingenieursbureaus

Statline: uitgesproken faillissementen

Verwachtingen derde kwartaal gematigd positief

De architecten en ingenieurs zijn over het derde kwartaal van 2014 optimistisch gestemd, maar men is minder positief dan vorig kwartaal. Zo verwacht per saldo 10 procent een verbetering van het economisch klimaat; het voorgaande kwartaal was dit saldo nog 18. Over de werkgelegenheid is men net als vorig kwartaal positief gestemd. Daarvoor was men geruime tijd negatief gestemd over de ontwikkeling van de personeelssterkte. Per saldo verwacht nu bijna 4 procent van de ondernemers de komende periode meer personeel in te zetten. Wat betreft omzetverwachting ontlopen de positieve en negatieve verwachtingen elkaar niet veel. Per saldo verwachten meer ondernemers hun prijzen te verlagen.

Verwachtingen architecten- en ingenieursbureaus

Bron: CBS

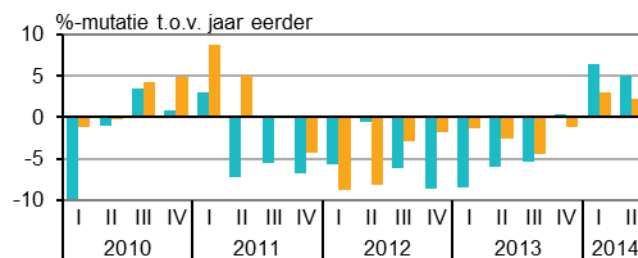
Statline: Conjunctuurenquête Nederland

Reclame- en marktonderzoekbureaus

Omzetstijging reclame- en marktonderzoek zet stevig door

Het reclamewezen heeft in het tweede kwartaal van 2014 met 5 procent stijging aanzienlijk meer omgezet dan in dezelfde periode een jaar eerder. Tot aan het eind van 2013 daalde de omzet voortdurend. Sinds een half jaar stijgt de omzet en lijkt het omslagpunt bereikt. Ook de omzet bij het markt- en opinieonderzoek groeit al twee kwartalen. Hier steeg de omzet met ruim 2 procent. De branche is in het eerste halfjaar van 2014 goed gestart en doet het duidelijk beter dan de drie voorgaande jaren.

Omzetontwikkeling reclamewezen en marktonderzoek

Bron: CBS

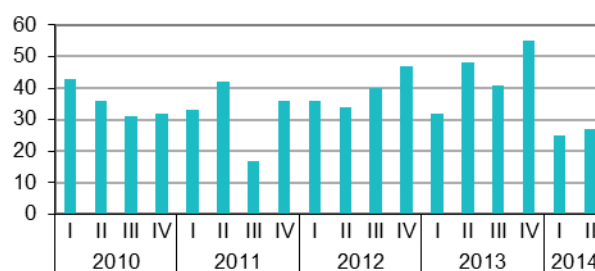
■ Reclamewezen ■ Markt- en opinieonderzoek

Statline: Zakelijke dienstverlening; omzetontwikkeling

Afname aantal faillissementen

Ook uit het aantal faillissementen blijkt dat het beter gaat in de reclame- en marktonderzoekbranche. Er gingen in het tweede kwartaal van 2014 27 bedrijven failliet in het reclamewezen en de marktonderzoekbranche. Vergeleken met het vorig kwartaal zijn dat er 2 meer, maar aanzienlijk minder dan in dezelfde periode vorig jaar. Toen gingen er gemiddeld 44 bedrijven per kwartaal over de kop.

Uitgesproken faillissementen reclamewezen en marktonderzoek

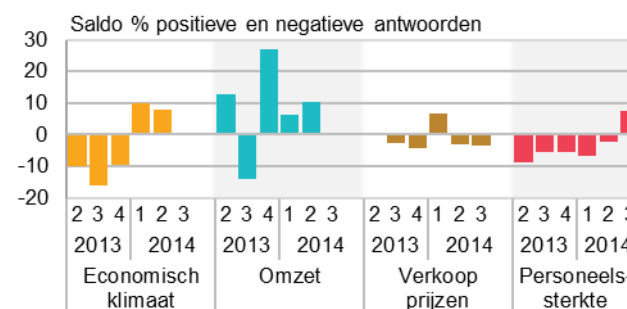
Bron: CBS

Statline: uitgesproken faillissementen

Ondernemers positief

Ondernemers in de reclame- en marktonderzoekbranche zijn per saldo neutraal over het economisch klimaat in het derde kwartaal van 2014. Voorgaand kwartaal waren de ondernemers optimistischer. Per saldo verwacht ruim 7 procent van de ondernemers meer personeel in te kunnen zetten. Voorgaande kwartalen was dit saldo nog negatief. Wat betreft de omzet is het aantal pessimistisch gestemde ondernemers gelijk aan de optimistisch gestemden. Vorig kwartaal was het aantal dat positieve verwachtingen had fors hoger. Per saldo verwacht bijna 4 procent de verkoopprijzen te verlagen in het derde kwartaal.

Verwachtingen reclamewezen en marktonderzoek

Bron: CBS

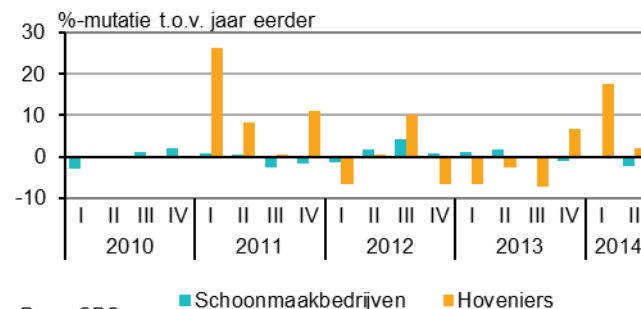
Statline: Conjuncturenquête Nederland

Schoonmaakbedrijven en hoveniers

Omzetsdaling schoonmaakbranche zet door in het tweede kwartaal

De omzetsdaling bij de schoonmaakbranche, die in de tweede helft van vorig jaar is ingezet, zet nog steeds door. Zowel de bedrijven in de industriële reiniging en de interieurreiniging hadden te maken met een slecht tweede kwartaal. De omzet nam in de schoonmaakbranche af met 2,4 procent ten opzichte van dezelfde periode vorig jaar. De hoveniers hebben in het tweede kwartaal een lichte omzetstijging gerealiseerd van 2 procent. De hoveniers profiteerden van de zachte winter en het mooie voorjaar en boekten voor het derde kwartaal op rij een omzetstijging na vier kwartalen van daling.

Omzetontwikkeling schoonmaakbedrijven en hoveniers

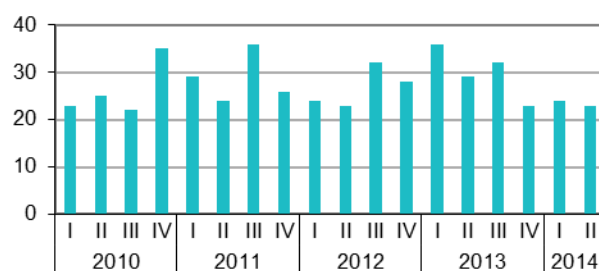
Bron: CBS

Statline: [Zakelijke dienstverlening; omzetontwikkeling](#)

Minder faillissementen in het tweede kwartaal

In het tweede kwartaal van 2014 werden er 23 schoonmaakbedrijven en hoveniers door de rechter failliet verklaard. Dat is 1 faillissement minder dan het vorige kwartaal. Het aantal faillissementen is de afgelopen kwartalen redelijk stabiel. In het eerste halfjaar van 2014 zijn ten opzichte van dezelfde periode vorig jaar ruim 30 procent minder bedrijven failliet gegaan. Dit is een forse afname.

Uitgesproken faillissementen schoonmaakbedrijven, hoveniers e.d.

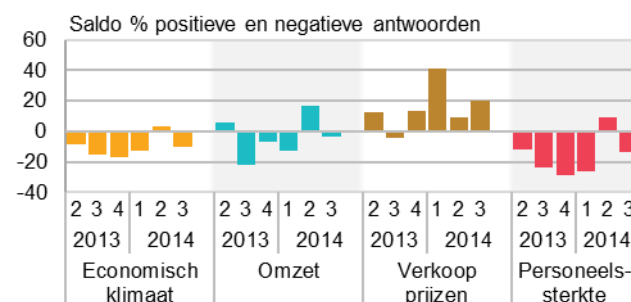
Bron: CBS

Statline: [uitgesproken faillissementen](#)

Ondernemers negatiever over het derde kwartaal

Waar ondernemers in de schoonmaak- en hoveniersbranche in het tweede kwartaal nog voorzichtig positief waren, zijn ze over het derde kwartaal weer negatiever gestemd. Per saldo verwacht ruim 11 procent een verslechtering van het economisch klimaat voor hun onderneming. Ook verwacht per saldo 13 procent van de ondernemers minder personeel in te kunnen zetten. Tevens voorziet per saldo 4 procent van de ondernemers een omzetsdaling in het derde kwartaal. Per saldo verwacht zo'n 20 procent van de ondernemers de prijzen te verhogen. Dat is aanzienlijk meer dan in voorgaand kwartaal.

Verwachtingen schoonmaakbedrijven, hoveniers e.d.

Bron: CBS

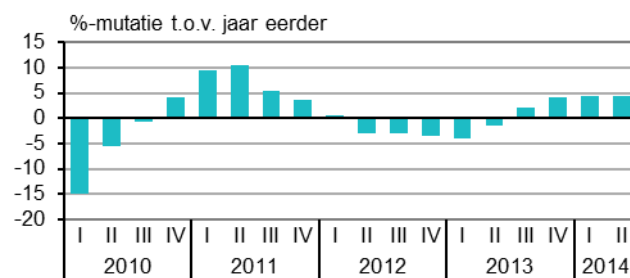
Statline: [Conjunctuurenquête Nederland](#)

Uitzendbranche en arbeidsbemiddeling

Omzetgroei uitzendbranche houdt aan

In het tweede kwartaal van 2014 groeide de omzet bij de arbeidsbemiddeling, uitzendbureaus en personeelsbeheer met 4,3 procent. Dit is het vierde kwartaal op rij waarin de omzet is gestegen. De toename is iets kleiner dan in het voorgaande kwartaal. Toen steeg de omzet nog met 4,5 procent. De omzet bij de uitzendbranche groeit meer dan bij de zakelijke dienstverlening als geheel (2,8 procent). De omzetgroei was te danken aan de toegenomen vraag naar flexwerkers in langlopende uitzendcontracten. Het aantal banen in de uitzendbranche is ook gegroeid in het tweede kwartaal.

Omzetontwikkeling uitzendbureaus en arbeidsbemiddeling

Bron: CBS

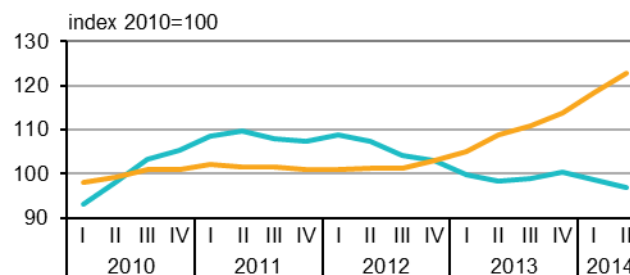
Statline: Zakelijke dienstverlening; omzetontwikkeling

Grote vraag naar detachering en payrolling

Het totaal aantal seizoen gecorrigeerde uitzenduren steeg in het tweede kwartaal met 0,8 procent ten opzichte van het kwartaal ervoor. De arbeidsmarkt wordt steeds flexibeler en dat heeft geleid tot een grote vraag naar langlopende uitzendcontracten in de vorm van detachering en payrolling (fase B en C¹). Het aantal uitzenduren in fase A¹ is in het tweede kwartaal van 2014 gedaald ten opzichte van het kwartaal daarvoor. Dit aantal heeft in het tweede halfjaar van 2013 een kleine opleving gekend, maar daalt sindsdien weer.

¹) Tot fase A behoren uitzendkrachten die voor de uitzendorganisatie werken op contractbasis, zonder regulier dienstverband. Uitzenduren in fase B en C zijn in de vorm van langere contracten (detachering en payroll) waarbij de uitzendkrachten in dienst zijn van het uitzendbureau.

Seizoengecorrigeerde indexcijfers van de uitzenduren

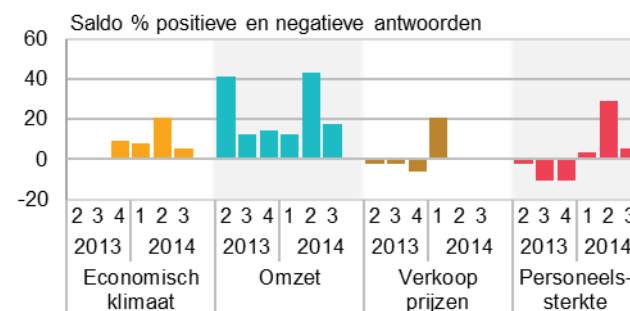
Bron: CBS

Statline: Uitzendbureaus en arbeidsbemiddeling; ontwikkeling omzet en uren

Optimisme iets gedaald

Minder ondernemers in de uitzendbranche zijn optimistisch gestemd over aankomend kwartaal dan voorheen. Per saldo verwacht bijna 6 procent dat het economisch klimaat in het derde kwartaal gunstig zal zijn voor hun onderneming. Vorig kwartaal was dit nog 20 procent. Vergeleken met vorig kwartaal verwachten een kleiner aandeel van de ondernemers dat de omzet zal toenemen, maar het is gebruikelijk dat de omzet minder groeit in het derde kwartaal. Het saldo ondernemers dat verwacht prijsveranderingen door te voeren is komend kwartaal nul. Vergeleken met vorig kwartaal verwachten minder ondernemers personeel in dienst te kunnen nemen, al is dat saldo nog wel positief. Vergeleken met vorig jaar zijn ondernemers in de uitzendbranche in 2014 wel optimistischer gestemd over de personeelssterkte.

Verwachtingen uitzendbureaus en arbeidsbemiddeling

Bron: CBS

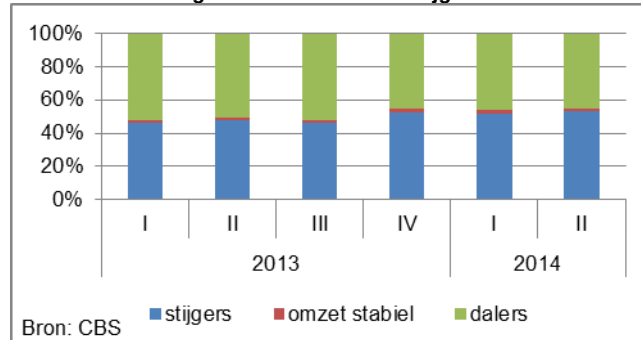
Statline: Conjunctuurenquête Nederland

Uitgelicht

Meer bedrijven in de IT-dienstverlening met omzetgroei

Dat het goed gaat in de IT-branche is ook te zien aan het aantal bedrijven dat een omzet realiseerde die hoger was dan in hetzelfde kwartaal een jaar eerder. Sinds het vierde kwartaal van 2013 zijn er in deze branche meer bedrijven met een omzetstijging dan met een omzetsdaling. Het aandeel snelle stijgers, bedrijven waarvan de omzet meer dan twintig procent steeg, nam hierbij het sterkste toe. Dit aantal steeg van 31 procent in het derde kwartaal van 2013 naar 37 procent in het tweede kwartaal van 2014.

Omzetontwikkeling IT-dienstverleners: stijgers en dalers

Statline: Bedrijfsgegevens; omzetontwikkeling (stijgers-dalers)

Opmerkingen betreffende deze publicatie

- Deze publicatie is samengesteld op basis van cijfers zoals die op 4 september 2014 beschikbaar waren. Mogelijk zijn er op het moment van lezen actuelere cijfers beschikbaar, deze kunt u vinden via de links onder de grafieken.
- De cijfers zijn doorgaans niet gecorrigeerd voor seizoensinvloeden. Indien dit wel het geval is staat dit aangegeven in de tekst/grafiek.

Colofon

Tekst sector bedrijfsstatistieken Den Haag (EBD)

Datum 11 september 2014

Meer informatie

CBS Infoservice: infoservice.online
Telefonisch (09.00-17.00): 088 5707070

Media:
CBS Persdienst: persdienst@cbs.nl
Telefonisch: 070 3374444